

Lietuvos Respublikos Seimo valstybės istorinės atminties komisijai

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

Lietuvos savivaldybių asociacijai

REZOLIUCIJA DĖL SOVIETINĘ SANTVARKĄ PROPAGUOJANČIŲ GATVIŲ PAVADINIMŲ KEITIMO

LiJOT Asamblėja Nr. 46, 2019 m. balandžio 27–28 d., Druskininkai

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau – LiJOT) – didžiausia skėtinė jaunimo organizacijų sąjunga Lietuvoje, vienijanti 68 nacionalines nevyriausybinės jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas bei savivaldybių jaunimo organizacijų tarybas. LiJOT reiškia susirūpinimą dėl Lietuvoje nuo sovietmečio likusių, sovietinę santvarką propaguojančių, gatvių pavadinimų.

2008 metais Lietuvoje priimtas Susirinkimų įstatymo papildymas 8 straipsnio 5 punktu¹ ir Administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymas 188 (18) straipsniu² uždraudė viešojoje erdvėje naudoti nacistinius ir sovietinius simbolius. Šis įstatymo papildymas buvo svarus nepriklausomos Lietuvos žingsnis, kuriuo atsiribojome nuo praeityje patirtos sovietinės spaudos simbolikos. Vis dėlto, šis įstatymo papildymas nepalietė įsisenėjusio gatvių pavadinimų klausimo, palikdamas išimtinę – visišką – teisę spręsti gatvių pavadinimus Lietuvos savivaldybėms.

Iki šių dienų Lietuvoje vis dar yra likusių gatvių pavadinimų, kurie šlovina sovietinės santvarkos herojus bei buvusią santvarką. Skirtingose Lietuvos savivaldybėse vis dar yra 4 kolūkiečių ir tarybų gatvės, 2 pionierių, komunarų ir Paryžiaus komunos gatvės³. Taip pat, nemaža

¹ Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas, 524 straipsnis. Nacistinių ar komunistinių simbolių platinimas ar demonstravimas. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/48731d9054f311e88525a4bc7611b788>>

² Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas, 188-18 straipsnis. Nacistinių ar komunistinių simbolių platinimas ar demonstravimas. Prieiga per internetą: <http://www.infolex.lt/portal/start_ta.asp?act=doc&fr=pop&doc=103787&title=Lietuvos%20Respublikos%20administracini%C5%B3%20teis%C4%97s%20pa%C5%BEeidim%C5%B3%20kodeksas>

³ Ugnius Antanavičius, “Lietuvos miestų gatvių vardai vis dar šlovina sovietinius herojus”, 15min.lt, 2018 m. liepos 6 d. Prieiga per internetą: <<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/lietuvas-miestu-gatviu-vardai-vis-dar-slovina-sovietinius-herojus-56-997264>>

dalis gatvių vardų šlovina ir sovietmečiu nusipelnčius partinius veikėjus, kaip komjaunuolę Marytę Margytę, ar Vaclovą Bernotėną – SSRS didvyrį, 16-osios Lietuviškosios divizijos karininką, kapitoną. Kadangi vietos gyventojai šio sovietinio palikimo atsisakyti nenori, savivaldybės ryžtingų pokyčių nesiima⁴. Teigiame, jog toks vietos gyventojų požiūris ir valdžios neveiknumas diskredituoja Lietuvą tarptautinėje erdvėje bei sudaro klaidinantį įvaizdį atvykusiems turistams, o galiausiai ir mūsų jaunajai kartai.

2008 metais, priėmus naują sovietinių ir nacistinių simbolių draudimo įstatymą, „Spinter tyrimų“ atlikta apklausa⁵ parodė, kad didžioji visuomenės dalis (58 proc.) pritaria sovietinių simbolių draudimui viešose vietose ir tik mažesnė visuomenės dalis (18 proc.) nepitaria tokiam įstatymui. Dėl to iki šių dienų išlikę sovietmečiu ideologizuoti gatvių pavadinimai prieštarauja visuomenės daugumos, taip pat ir mūsų – pilietiškai mąstančių jaunų žmonių - nuomonei.

Manome, kad Lietuva, siekdama atsiriboti nuo praeityje patirtos sovietinės priespaudos, neišvengiamai turi pakeisti ir nuo seno likusius gatvių pavadinimus, taip pat užtikrinti, kad tokie gatvių vardai neatsirastų ateityje. Atsižvelgiant į tai, kad panašaus pobūdžio įstatymai jau yra priimti, raginame, kad:

1. Lietuvos Respublikos Kultūros ir Susisiekimo ministerijos turėtų įkurti komisiją, kuri svarstytų piliečių skundus dėl gatvių pavadinimų ir teiktų rekomendacinio pobūdžio siūlymus savivaldybėms.

2. Savivaldybės turėtų išsamiai peržiūrėti savo teritorijoje esančių gatvių pavadinimus bei įsitikinti, ar jos atitinka ir gerbia istorinę atmintį.

Prezidentas

Antanas Mikalauskas

⁴ BNS, „Kolūkiečių gatvių gyventojai nenori pokyčių“, 2016 m. rugsėjo 23 d. Prieiga per internetą: <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/kolukieciu-gatviu-gyventojai-nenori-pokyciu.d?id=72373670>>

⁵ DELFI, „Spinter tyrimai“, „Apklausa: ar pritariate nacistinių ir sovietinių simbolių draudimui viešose vietose?“, 2008 m. rugpjūčio 10 d. Prieiga per internetą: <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/apklausa-ar-pritariate-nacistiniu-ir-sovietiniu-simboliu-draudimui-viesose-vietose.d?id=18038164>>